

Lauri Kõressaar  
OÜ Tõntso Agro  
tontsoagro@gmail.com

Teie  
Meie

**OÜ Tõntso Agro Tõntso veisefarmi keskkonnakompleksloa taotluse keskkonnamõju hindamise eelhindang ja keskkonnamõju hindamise algatamata jätmise otsus**

Austatud Lauri Kõressaar

OÜ Tõntso Agro (registrikood 11736371; edaspidi *käitaja*) esitas Keskkonnaametile 12.10.2017 (registreeritud Keskkonnaameti keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 12.10.2017 nr DM-100398-1) taotluse keskkonnakompleksloa (edaspidi *kompleksloa*) väljastamiseks.

Käitaja esitas vastavalt 31.01.2018, 09.12.2018, 29.04.2019, 14.06.2019 (registreeritud Keskkonnaameti keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS vastavalt numbriga DM-100398-5, DM-100398-7, DM-100398-8, DM-100398-9) muudetud/täiendatud taotlused ning Keskkonnaamet võtab käesoleva otsuse tegemisel aluseks viimase ehk 14.06.2019 esitatud taotluse versiooni.

Kompleksloa taotlus on esitatud farmikompleksile, kus planeeritakse laiendada tootmismahtu kuni **589 loomühikuni** (Vabariigi Valitsuse 06.06.2013 määrus nr 89 „Alltegevusvaldkondade loetelu ning künnisvõimsused, mille korral on käitise tegevuse jaoks nõutav kompleksluba“ mõistes). Farmi planeeritakse kohti kuni 363 piimalehmale, 282 lehmullikale, 73 kinnislehmale ja 281 vasikale. OÜ Tõntso Agro Tõntso veisefarm (*edaspidi käitis*) asub Valgamaal Tõrva vallas Koorküla külas Vilsitüki maaüksusel (kinnistu registriora nr 2553140, katastritunnus 20302:001:0047), Karjamaa-Tõntso maaüksusel (kinnistu registriora nr 1316640, katastritunnus 20302:001:0600), Tõntso maaüksusel (kinnistu registriora nr 278240, katastritunnus 20301:001:0257), Uue-Tõntso maaüksusel (kinnistu registriora nr 74540, katastritunnus 20301:001:0256) ja Suure-Tõntso maaüksusel (kinnistu registriora nr 1000040, katastritunnus 20302:001:0520) ning farmi põhitegevuseks on piimakarjakasvatus.

Tööstusheite seaduse (edaspidi *THS*) § 19 lg 2 p 8 ja lg 3 (kooskõlas THS § 16 lg 1) ning Vabariigi Valitsuse 06.06.2013 määrus nr 89 „Alltegevusvaldkondade loetelu ning künnisvõimsused, mille korral on käitise tegevuse jaoks nõutav kompleksluba“ § 11 lg 1 p 3 kohaselt on veisekasvatuse tegevusvaldkonnas kohustus kompleksluba omada käitises, kus peetakse üle **400 piimalehma** või üle 533 ammalehma või üle 800 noorveise, kelleks loetakse üle kaheksa kuu vanuseid lehmullikaid kuni poegimiseni ja üle kaheksa kuu vanuseid pulle. Kui ühes käitises kasvatatakse vähemalt kahte käesolevas punktis nimetatud veiste kategooriat, arvutatakse käitises peetavate veiste arv kokku, kasutades järgmisi koefitsiente: piimalehm 1,0; ammalehm 0,75; noorveis 0,5. Kompleksloa kohustuslikkus otsustatakse võrdluses piimalehmade jaoks sätestatud künnisvõimsusega.

Narva mnt 7a / 15172 Tallinn / Tel 680 7438 / Faks 680 7427 / e-post: info@keskkonnaamet.ee / www.keskkonnaamet.ee / Registrikood 70008658

Ülaltoodust lähtuvalt ja kooskõlas HMS § 15 lg 1 ja THS § 30 lg 1 ja 2 kontrollis Keskkonnaamet esitatud taotluste nõuetekohasust, võttis selle menetlusse (vormilisi puuduseid ei esine) ning võttes aluseks THS § 32, kooskõlas HMS § 46 lg 1, viib käesolevaga keskkonnakompleksloa andmise/andmisest keeldumise menetluse läbi rakendades sellele avatud menetluse sätteid.

Esitatud kompleksloa taotlus sisaldas keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (*edaspidi KeHJS*) § 6<sup>1</sup> lg-s 1 nimetatud teavet.

Kompleksloa taotlus on avalikustatud 03.11.2017 ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ja 15.11.2017 ajalehes Lõuna-Eesti Postimees. Kompleksloa taotluse menetlusse võtmisest teavitati 27.10.2017 kirjalikult (registreeritud Keskkonnaameti keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS nr DM-100398-2) käitise piirinaabreid ning 10.11.2017 kirjaga (registreeritud Keskkonnaameti keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS nr DM-100398-3) küsiti kompleksloa taotluse kohta seisukohta Helme Vallavalitsuselt. Tõrva Linnavalitsus edastas 29.11.2017 (registreeritud Keskkonnaameti keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS nr DM-100398-4) Tõrva Vallavolikogu otsuse, millega nõustuti kompleksloa väljastamisega OÜ Tõntso Agrole. Avalikustamise käigus käitise piirinaabritelt seisukohti ei laekunud.

KeHJS § 3 lg 1 p 1 kohaselt hinnatakse keskkonnamõju, kui taotletakse tegevusluba või selle muutmist ning tegevusloa taotlemise või muutmise põhjuseks olev kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju.

KeHJS § 11 lg 2 kohaselt otsustaja vaatab tegevusloa taotluse läbi ning teeb otsuse keskkonnamõju hindamise (*edaspidi KMH*) algatamise või algatamata jätmise kohta KeHJS § 6 lg-s 2 nimetatud valdkondade tegevuse korral õigusaktis sätestatud tegevusloa taotluse menetlemise aja jooksul, kuid hiljemalt 90. päeval pärast KeHJS § 6<sup>1</sup> lg-s 1 loetletud teabe saamist. KeHJS § 9 lg 1 kohaselt on otsustaja tegevusloa andja, tööstusheite seadus § 27 kohaselt annab kompleksloa Keskkonnaamet, seega on Keskkonnaamet otsustajaks KeHJS tähenduses.

KeHJS § 6 lg 2 p 2, § 6<sup>1</sup> lg 3, § 11 lg-te 2 ja 4 ning KeHJS § 6 lg 4 alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lg 1 ja § 9 p 9<sup>1</sup> kohaselt peab Keskkonnaamet andma eelhindangu selle kohta, kas veisefarmi rajamine või veiste intensiivkasvatuse käitises, kus peetakse 400–600 piimalehma, 533–800 ammlehma või 800–1200 noorveist (noorveisteks loetakse üle kaheksa kuu vanuseid lehmullikaid kuni poegimiseni ja üle kaheksa kuu vanuseid pulle) on olulise keskkonnamõjuga tegevus või mitte ning otsustama KMH algatamise või algatamata jätmise üle.

KeHJS § 11 lg 2<sup>3</sup> järgi KeHJS § 6 lg-s 2 nimetatud valdkondade tegevuse KMH vajalikkus otsustatakse, lähtudes eelhindangust ja asjaomase asutuse seisukohast. KeHJS § 11 lg 4 kohaselt, kui kavandatava tegevuse KMH algatamise või algatamata jätmise otsus tehakse KeHJS § 6 lg 2 alusel, lisatakse otsusele eelhindang.

## **I. EELHINNANG**

KeHJS § 6<sup>1</sup> lg 3 järgi annab Keskkonnaamet eelhindangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust. Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded on KeHJS § 6<sup>1</sup> lg 5 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded“ (*edaspidi määrus nr 31*).

## 1.1. Kavandatav tegevus (määruse nr 31 § 2)

OÜ Tõntso Agro Tõntso veisefarm (edaspidi käitis) asub Valgemaal Tõrva vallas Koorküla külas Vilsitüki maaüksusel (kinnistu registriosa nr 2553140, katastritunnus 20302:001:0047), Karjamaa-Tõntso maaüksusel (kinnistu registriosa nr 1316640, katastritunnus 20302:001:0600), Tõntso maaüksusel (katastritunnus 20301:001:0257), Uue-Tõntso maaüksusel (katastritunnus 20301:001:0256) ja Suure-Tõntso maaüksusel (kinnistu registriosa nr 1000040, katastritunnus 20302:001:0520) ning farmi põhitegevuseks on piimakarjakasvatus.

Käitise planeeritav aastane toodangumaht on 5000 tonni toorpiima. Müügiks läheb ka 28 tonni liha eluskaalus.

Käitises tarbitakse põhjavett 21 600 m<sup>3</sup>/a. Puurkaevu sanitaarkaitseala on 10 m ning puurkaevu sanitaarkaitsealal ega selle vahetus läheduses sõnniku ladustamist ning laotamist ei toimu.

Lüpsiloomade laudas L-1 ja erivajadustega loomade laudas L-2 tekib 8 kuu jooksul vedelsõnnikut 7883 m<sup>3</sup> koos olmereoveega. Laguun mahutab 10 000 m<sup>3</sup> vedelsõnnikut. Erivajadustega loomade laudas L-2, vasikalaudas L-4 ja rekonstrueeritavas vasikalaudas L-5 tekib 8 kuu jooksul kokku 1 164 m<sup>3</sup> sügavallapanusõnnikut ning laudad L-2, L-4 ja L-5 mahutavad kokku 472 m<sup>3</sup> sõnnikut. Noorloomalaudas L-3 tekib 8 kuu jooksul kokku 556 m<sup>3</sup> sügavallapanusõnnikut ning laut mahutab 459 m<sup>3</sup>.

Kokku tekib käitises 8 kuu jooksul sügavallapanusõnnikut 1 720 m<sup>3</sup>. Sügavallapanul pidamisega laudad mahutavad kokku 931 m<sup>3</sup>. Ülejäänud sügavallapanusõnnikut ladustatakse tahesõnnikuhoidlas mahuga 1 056 m<sup>3</sup>. Sõnnikut laotamisel kasutatakse teenust. OÜ Tõntso Agro ise sõnnikut ei laota. Laguuni juhitakse ka tehnoloogiline reovesi 965 m<sup>3</sup> ja olmereovesi 330 m<sup>3</sup> (arvestatud juba 7883 m<sup>3</sup> vedelsõnniku sisse). Ettevõttes toodetakse silo 12 000 tonni aastas ning kuivatatakse kohapealses kuivatis teravilja 1000 h/a. Allapanuks kasutatakse 360 tonni põhku, 430 m<sup>3</sup> turvast ja 480 m<sup>3</sup> saepuru.

Ettevõttes kasutatakse erinevaid kemikaale - nisadesovahendid 1,3 t, inventari ja ruumide pesuvahendid 1,4 t ja pesupulber 0,06 t. Abimaterjale ladustatakse kontorihoones selleks ette nähtud ruumides ning saastunud pakendid kogutakse ja antakse tagasi tarnijale või viiakse ise jäätmekogumispunkti.

Jäätmetest tekib segaolmejäätmeid 6 t, plastikut ja platspakendeid (silokile) 40 t, ohtlikke aineid sisaldavad pakendeid 5 t, ravimeid ja veterinaaritarbeid 0,11 t ning lambipirne 0,1 t, vanarehve kuni 20 t (kui kõik korraga ära viia).

Energiat (sh. kütust) kasutatakse niivõrd, kui seda vajab tegevuseks kasutatav tehnika. Kogu käitise aastane elektrienergia tarve on ca 200 MW/h. Kogu masinapargi (ka käitisest väljaspool töötavad masinad) tarbeks kasutatakse diiselkütust 119 t ning kuivati tarbeks põlevkiviõli 25 t. Diiselkütuse mahuti on topeltseintega ning varustatud lekkeanduriga. Diiselkütust hoitakse avariigeneraatori paagis betoneeritud põrandaga ruumis. Põlevkiviõli ladustatakse 1 m<sup>3</sup>-ses lekkekindlas mahutis kuivatihoone kõrval. Tavapärasest tootmisprotsessist need kütused pinnasele ei satu ja negatiivne keskkonnamõju saab tekkida ainult eriolukorras, lekke või avariitulemusena.

Reovee juhtimist suublasse (veekogusse või pinnasesse) ei toimu. Reovesi juhitakse vedelsõnnikuhoidlasse. Välisõhku paisatavatest üksikutest saasteainetest suurimaid koguseid omavad ammoniaak (25,764 t), metaan (89,646 t) ja kuivatist tulev süsinikdioksiid (79,243 t). Loomakasvatusest lenduvate lõhnaainete kogus on 26048 OU/s (*odour unit* ehk lõhnaühik sekundis).

Kuivatist SA-1 ja mahutist M-1 lenduvate orgaaniliste ühendite koosmõju tunnikeskmine kontsentratsioon väljaspool tootmisterritooriumi on  $61,978 \mu\text{g}/\text{m}^3$  (0,012 ÖPV1 ehk õhukvaliteedi ühe tunni keskmisest piirväärtusest) ja ööpäevakeskmine kontsentratsioon on väljaspool tootmisterritooriumi  $25,706 \mu\text{g}/\text{m}^3$  (0,013 ÖPV24 ehk õhukvaliteedi 24 tunni keskmisest piirväärtusest). Lämmastikdioksiidi tunnikeskmine kontsentratsioon kuivatist SA-1 on väljaspool tootmisterritooriumi  $12,874 \mu\text{g}/\text{m}^3$  (0,064 ÖPV1). Vääveldioksiidi ööpäevakeskmine kontsentratsioon kuivatist SA-1 on väljaspool tootmisterritooriumi  $8,386 \mu\text{g}/\text{m}^3$  (0,067 ÖPV24).

Lõhnaainetele (mille üks komponent on ka ammoniaak antud juhul) on kehtestatud häiringutase, mis on seotud lõhnaainete ajalise esinemisprotsendiga aasta lõikes, milleks on 15% aasta tundidest. See tähendab, et lõhnaainete modelleerimisel loetakse tund, kus lõhnaainete kontsentratsioon on üle  $0,25 \text{ OUe}/\text{m}^3$  lõhnatunniks ning kui selliseid tunde on aastas vastuvõtja juures (nt. elamu) rohkem kui 15%, loetakse lõhnaainete esinemise häiringutase ületatuks.

Teostatud lõhnaainete hajuvuse modelleerimine näitab, et vastuvõtjate juures lõhnaainete esinemise häiringutaseme ületamist ei ole ette näha. Saasteallikate ümber on piisavalt suur tootmisterritoorium ning võimalikud häiringutaseme ületused jäävad selle sisse.

Kõrge müratasemega tegevuse kavandamisel välditakse öist aega ja nädalalõppe. Survepesurite ja kompressorite kasutamine toimub hoonetes.

Maapinna reljeefi muutused ning taimkatte hävimine on käitise sisese ulatusega ja väikese mahuga, puudutades ehitiste alust ja lähiümbruses paiknevat ala.

Kavandatud tegevusega ei kaasne käitisest väljapoole levivat vibratsiooni, valguse, soojuse, kiirguse reostust.

Seoses transpordiga võib kuival aastaajal käitises ja lähiümbruse teedel tekkida tolmu.

Avariilukordade esinemise võimalikkus on käitusel ja ohutusnõuete järgimisel madal. Olulisemad objektid, millega seotud avariid/õnnetused võivad põhjustada olulisemat keskkonnamõju on kütuse mahutid ja vedelsõnnikuhoidla. Nende objektide mõju ulatus ja suurus on pigem lokaalne (tootmisterritooriumi sisesed) ja väike, kui välja jätta võimalus, et  $5 \text{ m}^3$  mahuga diislikütuse mahuti puruneb täielikult ja näiteks külmunud pinnase ja puurkaevu suunas oleva kalde tõttu jõuab osa kütust ca 30 meetri kaugusel asuvasse puurkaevu, mis asub eraldi hoones. Tõenäosus vedelsõnniku laguuni täielikuks purunemiseks on väga väike ja võiks teoorias toimuda siis, kui hoidla täielikul täitumisel tekiks ülevool, mis erodeeriks hoidla külgi toetava pinnase sedavõrd, et need ei suudaks hoidla plastikmembraanist sisekatet toetada. Sellise erodeerimisvõimega ülevool võiks tekkida aasta jooksul hoidlasse sadanud väga suure koguse sademete ja/või hoidla ebapiisava tühjendamise tõttu.

Vedelsõnnikuhoidla põhjast võimalike lekete tuvastamiseks on ümber hoidla rajatud drenaaž koos vastava vaatluskaevuga.

Ettevõtte tegevusega ei kaasne eeldatavalt suurõnnetuste või katastroofide tekke ohtu.

Kaevandamistegevus ei ole seotud ühegi strateegilise planeerimisdokumendiga ega ole nendega ka vastuolus. Helme valla üldplaneeringuga tootmisterritooriumi lähipiirkonnas muudatusi ei planeerita. Tõntso piimafarmikompleksile lähim majapidamine asub tootmisterritooriumi piirist 178 m kaugusel lääne suunas Soosaare maaüksusel (katastritunnus 20302:001:0490). Tootmisterritooriumi ümbritsevad kõikidest ilmakaartest 100% maatulundusmaad.

## 1.2. Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond (määruse nr 31 § 3)

OÜ Tõntso Agro Tõntso veisefarm asub Valgamaal Tõrva vallas Koorküla külas Vilsitüki maaüksusel (kinnistu registriora nr 2553140, katastritunnus 20302:001:0047), Karjamaa-Tõntso maaüksusel (kinnistu registriora nr 1316640, katastritunnus 20302:001:0600), Tõntso maaüksusel (katastritunnus 20301:001:0257), Uue-Tõntso maaüksusel (katastritunnus 20301:001:0256) ja Suure-Tõntso maaüksusel (kinnistu registriora nr 1000040, katastritunnus 20302:001:0520) ning tootmisterritooriumi ümbritsevad kõikidest ilmakaartest 100% maatulundusmaad.

Käitise õhusaastet (sh. lõhnaaineid) välisõhku eraldavatest saasteallikatest ca 1,5 km raadiuse sisse jääb 7 elamuala, milledest vähemalt 3 ei ole püsivalt asustatud (varemed endistel talu/elamukohtadel). Lähimad elamud on 960 m kaugusel ja 1,2 kuni 1,5 km kaugusele jääb veel 3 elamuala.

Helme valla alal moodustavad aluspõhja avamuse Devoni ladestu liivakivid, mis on kaetud valdavalt mõne, kohati kuni 20–30 m paksuse pinnakattekihiga. Helme valla alal olevale Sakala kõrgustikule on omane orgudest liigestatud lainja maastiku domineerimine. Orud on pinnamoe peamised liigestajad, mis kohati moodustavad orustikke. Geomorfoloogiliselt on valla suurimaks reljeefiüksuseks Helme-Patküla-Koorküla lavajas moreentasandik, kus 2–3° maapinna kalded on põhjustatud moreeni ebaühtlasest paksusest ja pinnakatte aluspinna ebatasasusest. Laudahoonete ümbruses on maapinna absoluutne kõrgus 86-89 m. Pinnase pealmise 18m sügavuse kihi moodustavad saviliiv ja liivsavi liiva, kruusa ja munakatega. Selle all on liivakivi savi vahekihtidega.

Helme vald saab vee ülem-keskdevoni veekompleksist (D3-2), mis levib kogu Valga maakonnas. Vettandvateks kivimiteks on Gauja, Burtnieki ja Aruküla lademe peen- ja keskteralise liivakivid ja aleuroliidid paksusega kuni 160 m, mis lasuvad 20–250 m sügavusel maapinnast. Vähesel määral kasutatakse ka keskdevoni veehorisondi (D2) vett – samuti ka OÜ-s Tõntso Agro. Keemiliselt koostiselt on vesi valdavalt  $\text{HCO}_3\text{-Ca-Mg}$ -tüüpi, vees lahustunud mineraalainete üldsisaldusega 0,3–0,8 g/l. Veekompleksi veele on omane madal  $\text{Na}^+$ ,  $\text{Cl}^-$  ja  $\text{SO}_4^{2-}$  sisaldus ning suhteliselt kõrge  $\text{Ca}^{2+}$ ,  $\text{Mg}^{2+}$  ja  $\text{HCO}_3^-$  sisaldus. Kõrge rauasisalduse ja kohati kõrge väävelvesiniku sisalduse tõttu ei vasta valla põhjaveesi joogivee nõutele. Mikrokomponentide sisaldus antud veekompleksi põhjavees on peamiselt madal.

Tänu veekompleksi katvatele savikatele kvaternaari setetele on ülem-keskdevoni veekompleks hästi kaitstud pindmise reostuse eest. Eesti Geoloogiakeskuse poolt väljaantud aluspõhjaliste veekomplekside loodusliku kaitstuse kaardi põhjal võib veenduda, et Helme vallas põhjaveesi on looduslikult suhteliselt kaitstud (madal reostusohhtlikkus, moreen 20-50 m, savi 5-10 m) ning Tõrvast loode suunas kulgeval umbes 2 kuni 5 km laiusel alal on põhjavee reostuskaitstuse aste hea (moreenikihi paksus üle 50 m, savi >10 m). Ka keskkonnaregistri andmeil Helme vallas tundlikke, sh reostustundlikke alasid ei ole.

Käitise olmevesi ja loomade joogivesi saadakse tootmisterritooriumil kinnistul paiknevast puurkaevust (keskkonnaregistri nr PRK0022489). Puurkaev on kompleksi pidamishoonete ja rajatiste läheduses. 80 m sügavune puurkaev avab Kesk-Devoni põhjaveekogumi. Puurkaevu sanitaarkaitseala on 10 m ning puurkaevu sanitaarkaitsealal ega selle vahetus läheduses sõnniku ladustamist ning laotamist ei toimu.

Käitise territooriumil ja selle lähiümbruses keskkonnaohtlikud jääkreostuse allikad puuduvad.

Tootmisterritooriumil paikneb Nahkamiku-Jama maaparandussüsteem (kood: 3101440020070 ja 3101440020100), mille eesvoolud (eesvool alla 10 km<sup>2</sup> valgalaga) omavad looduskaitseseaduse alusel kalda piiranguvööndit ulatusega 50 m, ehituskeeluvööndit ulatusega

25 m ning veekaitsevööndit ulatusega 10 m. Territooriumi piirist 170 m kaugusel lõunas asetseb Lagesoo peakraav (keskkonnaregistri kood VEE1014500), mis suubub Ingaste oja. 1,6 km kaugusel edelas paikneb Märdi järv. Märdi järve ümbritseb Lagesoo turbamaardla (MRD0000189), mis jääb kaitisest ca 1,8 km kaugusele. Lähimateks veekogudeks on veel ca 1,1 km kirde-ida suunas paiknev Sõmeru jõgi ja ca 1,8 km loode-põhja suunda jääv Selja jõgi.

III kategooria kaitsealuse liigi valge toonekure *Ciconia ciconia* leiukoht paikneb tootmisterritooriumil elektriposti otsas (keskkonnaregistri kood KLO9105676). Eesti Looduse Infosüsteemi EELIS andmetel ei asu tootmisterritooriumi vahetus läheduses ühtegi kaitseala, sh Natura 2000 võrgustiku alasid ega kaitsealust üksikobjekti. Lähim looduskaitsealine objekt on ca 1,8 km ida suunas paiknev Salve tamm (keskkonnaregistri nr KLO4000334). Teised looduskaitsealused objektid jäävad juba kaugemale, neist lähim veel Õhne jõe hoiuala 3,6 km kaugusel idas (KLO2000104), mis kattub III kategooria kaitsealuse liigi rohe-vesihobu *Ophiogomphus cecilia* leiukohaga (KLO9200056) ja Natura 2000 Palakmäe loodusala (EE0080413). Palakmäe loodusala kaitse-eesmärk on EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide - jõgede ja ojade (3260) ning lamminiitude (6450) kaitse. II lisas nimetatud liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on tiigilendlane (*Myotis dasycneme*), rohe-vesihobu (*Ophiogomphus cecilia*) ja paksukojaline jõekarp (*Unio crassus*).

Õhne jõe hoiuala kaitse-eesmärk on EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüübi - jõgede ja ojade (3260) kaitse ning II lisas nimetatud liigi - rohe-vesihobu (*Ophiogomphus cecilia*) elupaiga kaitse. Nimetatud määrusega on kehtestatud ka vee kvaliteedinõuded ja veekogude seirenõuded.

Keskkonnaministri 09.10.2002 määrus nr 58 „Lõheliste ja karpkalalaste elupaikadena kaitstavate veekogude nimekiri ning nende veekogude vee kvaliteedi- ja seirenõuded“ kohaselt on Õhne jõgi jõforelli (*Salmo trutta fario*) ja harjuse (*Thymallus thymallus*) elupaigana kaitstavate veekogude nimekirjas.

Õhne jõkke suubub Jaoma peakraav ehk Ingaste oja (VEE1014400), mis kogub muuhulgas oma veed kaitise tootmisterritooriumilt ja selle lähiümbrusest. Ennekõike võib vee kvaliteeti mõjutada sõnniku laotamisest tulenev täiendav toitainete koormus, kuid ettevõtte omab vedelsõnniku laotusplaani, milles jälgitakse nii põldudele antavaid toitainete koguseid, kui ka veekaitsepiiranguid (sh. veekaitsevööndeid maaparandussüsteemide eesvooludel) ning sõnnik viiakse koheselt mulda segamislaotusega või sisestuslaotusega, millega välditakse võimaliku äravoolu mööda pinnast ka juhul, kui vahetult laotusele peaks järgnema vihmavahing.

Tõntso piimafarmikompleksi alal ei asu teadaolevalt kultuurimälestisi. Lähim kultuurimälestis on kompleksist ca 2,5 m kirde poole jäävad Helme kabeli varemed (registri nr 23093).

Tootmisterritooriumi piires puuduvad teadaolevalt sellised alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud. Tootmisterritoorium ei asu tiheasustusalal ning selle piires ja mõjualal puuduvad ajaloo-, kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alad.

### 1.3. Hinnang keskkonnamõju olulisusele (määruse nr 31 § 4)

**Natura-eelhindamine:** KeHJS § 29 lg 2 järgi võib tegevusloa anda, kui seda lubab Natura 2000 võrgustiku ala kaitsekord ning otsustaja on veendunud, et kavandatav tegevus ei mõjuta ebasoodsalt selle Natura 2000 võrgustiku ala terviklikkust ega kaitse eesmärki. Ettevõtte territooriumil ja selle mõjualal puuduvad Natura 2000 võrgustiku alad. Välistatud on, et ettevõtte kavandatav tegevus võiks kas üksi või koosmõjus teiste tegevustega avaldada ebasoodsat mõju Natura 2000 võrgustiku alade kaitse-eesmärgiks olevatele liikidele ja elupaikadele.

Lähim Natura 2000 ala on ca. 3,6 km kaugusel asuv Palakmäe loodusala (EE0080413). Palakmäe hoiuala kaitse-eesmärk on EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide - jõgede ja ojade (3260) ning lamminiitude (6450) kaitse. Palakmäe loodusala kattub Ohne jõe hoiualaga, mille kaitse-eesmärk on EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüübi - jõgede ja ojade (3260) kaitse ning II lisas nimetatud liigi - rohevesihobu (*Ophiogomphus cecilia*) elupaiga kaitse.

Natura 2000 elupaigatüübi jõed ja ojad (täispikk ametlik elupaigatüübi nimetus: 3260 - Tasandikel ja mäestike jalameil voolavad jõed *Ranunculion fluitantis* ja *Callitricho-Batrachion*-kooslustega) vaste Eestis on "Eesti taimkatte kasvukohatüüpide klassifikatsiooni" järgi - 6.1.2.1. Vooluveekogu kasvukohatüüp<sup>1</sup>. Vooluveekogu kasvukohatüübi taimestu kujunemine sõltub peamiselt voolu kiirusest ja jõesängi ehitusest ning väikejõgede puhul on taimede arengu seisukohast suur tähtsus samuti valgusoludel. Kalda ehitusest ja koostisest oleneb kaldataimkatte ulatus ja struktuur. Seisva veega soodid sarnanevad taimestu poolest enam rohketoiteliste järvedega. Natura aladena kaitstavaid jõe ja oja elupaigatüüpe iseloomustavad:

- a) looduslik looklev (meandritega) voolusäng, samuti soodid, karestikud ja joad;
- b) vee kvaliteet ei ole inimtegevuse mõjul oluliselt muutunud/halvenenud;
- c) vees või kaldaribal kasvab haruldasi/ohustatud taimeliike või taimekooslusi, või mis on elupaigaks haruldastele/ohustatud loomaliikidele;
- d) mis on kalade tähtsaks kudemispaigaks.

**Keskkonnaamet on seisukohal, et kavandatav tegevus ei mõjuta ebasoodsalt selle Natura 2000 võrgustiku ala terviklikkust ega kaitse eesmärki, kui käitaja täidab käitise käitamisel (sh. sõnniku laotamine) kõiki veeseadusest tulenevaid vee kaitse eesmärgil kehtestatud nõudeid ning parimat võimaliku tehnikat.**

Sellest tulenevalt juhendi „Juhised Natura hindamise läbiviimiseks loodusdirektiivi artikli 6 lõike 3 rakendamiseks Eestis“ (Mittetulundusühing Eesti Keskkonnamõju Hindajate Ühing, Tallinn 2016)<sup>2</sup> ptk 2.2 järgi **ei ole vajalik Natura-eelhindamine.**

Ülaltoodud seisukohale jõudis Keskkonnaamet alljärgneva analüüsi tulemusena:

1. ebasoodne mõju Natura 2000 ala terviklikkusele – mõju (sh. mõjuala ulatumist Natura 2000 alale) olemasolu ei saa eeldada

Põhjendus: käitise põhiterritoorium asub Natura 2000 alast ca. 3,6 km kaugusel. Taotluse juurde lisatud vedelsõnniku laotusplaani kohaselt asuvad lähimad põllumassiivid (61042482082, 61042236170, 61443168314) vastavalt ca. 46 m, 75 m ja 43 m kaugusel Ohne jõe (Palakmäe Natura 2000 loodusala) 10 meetri laiusest veekaitsevööndist. Tegemist on pikaajaliselt (Maa-ameti X-GIS kaardirakenduse ortofotode alusel vähemalt 1999 a) põllumajanduslikus kasutuses olevate maadega, mis eksisteerivad praegusel kujul juba enne 2004 aastal toimunud Natura 2000 alade moodustamist<sup>3</sup>. Kuna olemasolevaid põllumassiive ei laiendata, siis Natura 2000 ala terviklikkust ei mõjutata.

<sup>1</sup> Paal, J. (2000). „Loodusdirektiivi“ elupaigatüüpide käsiraamat. <https://www.botany.ut.ee/jaanus.paal/n2000.pdf> (16.05.2019)

<sup>2</sup> Juhend on leitav: [https://www.keskkonnaamet.ee/sites/default/files/KMH/natura\\_m6ju\\_hindamis\\_juhis\\_2017-lopp.pdf](https://www.keskkonnaamet.ee/sites/default/files/KMH/natura_m6ju_hindamis_juhis_2017-lopp.pdf)

<sup>3</sup> Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a korraldus nr 615-k Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri (terviktekst)

2. ebasoodne mõju Natura 2000 ala kaitse eesmärgile – mõju (sh. mõjuala ulatumist Natura 2000 alale) olemasolu ei saa eeldada

Põhjendus: Palakmäe Natura 2000 loodusala kaitse-eesmärk on täpsemalt toodud eelnevalt ja detailsemalt võiks vaadelda võimaliku mõju järgnevate komponentide osas:

- a) looduslik looklev (meandritega) voolusäng, samuti soodid, kärestikud ja joad – vt. ka käesoleva nimekirja punkt 1 - kuna olemasolevaid põllumassiive ei laiendata, siis Natura 2000 ala terviklikkust (sh. voolusäangi jne.) füüsiliste mõjuritega ei mõjutata;
- b) vee kvaliteet ei ole inimtegevuse mõjul oluliselt muutunud/halvenenud – Õhne jõe vee kvaliteedi ja veekogu üldisest seisundist ülevaate saamiseks kasutati riikliku keskkonnaseire raames teostatud seiretõid „Jõgede hüdrokeemiline seire 2016“<sup>4</sup>, „Jõgede hüdrobioloogiline seire ja uuringud 2016“<sup>5</sup> ja „Nitraaditundliku ala laiendamise vajaduse otsuse aluseks põhja- ja pinnavee dünaamika uuringu korraldamine nitraaditundliku alaga piirnevatel põllumajandusaladel“<sup>6</sup>. Nimetatud seiretöödest selgub, et Õhne jõe vee kvaliteet on väga hea/hea (püsiseirejaam (SJA2589000 - Õhne, ülalpool Tõrvat, Roobe). Samuti ei näita viimati nimetatud seiretöös<sup>6</sup> inimtegevuse (põllumajandustegevuse) mõju põllumassiivide ja Õhne jõe vahel asuv Koorküla allikas (koordinaadid: x – 6422826; y – 610721), ega ka Kirikukülas Udumäe maaüksusel (koordinaadid: x – 6430147; y – 610068) asuv puurkaev. Antud puurkaev asub küll Õhne jõest kaugel, kuid selle andmeid vaadeldi, et saada aru, kuidas on pikaajaline põllumajandus mõjutanud piirkonna põhjavee seisundit. Üaltoodud andmete põhjal ei saa eeldada, et inimtegevus (sh. põllumajandus) praegusel kujul võiks oluliselt muuta/halvendada Õhne jõe kvaliteeti ehk osutada ebasoodsat mõju Natura 2000 loodusala kaitse-eesmärgile;
- c) vees või kaldaribal kasvab haruldasi/ohustatud taimeliike või taimekooslusi, või mis on elupaigaks haruldastele/ohustatud loomaliikidele – vt. ka käesoleva nimekirja punkt 1 - kuna olemasolevaid põllumassiive ei laiendata, siis Natura 2000 ala (sh. kaldariba) terviklikkust, ei mõjutata;
- d) mis on kalade tähtsaks kudemispaigaks – vt. ka käesoleva nimekirja punkt 1 - kuna olemasolevaid põllumassiive ei laiendata, siis Natura 2000 ala terviklikkust, sh. kalade kudemispaiku füüsiliste mõjuritega ei mõjutata.

Alljärgnevates tabelis 1 on toodud koondhinnang olulise keskkonnamõju võimaliku tekke osas ning sellest, mis parameetrite alusel koondhinnang kujunes. Tabelis 2 on toodud detailsem põhjendus tabelis 1 kirjutatule.

<sup>4</sup> Jõgede hüdrokeemiline seire 2016. (2017). Tartu: Eesti Keskkonnauuringute Keskus OÜ. <http://seire.keskkonnainfo.ee/attachments/article/3730/Aruanne%20J%C3%B5ed%202016.pdf> (16.05.2019)

<sup>5</sup> Jõgede hüdrobioloogiline seire ja uuringud 2016. (2017). Tartu: Eesti Maaülikool Põllumajandus- ja keskkonnainstituut. [http://seire.keskkonnainfo.ee/attachments/article/3729/aru16\\_4.1.2.jogedehydrobiol2016.pdf](http://seire.keskkonnainfo.ee/attachments/article/3729/aru16_4.1.2.jogedehydrobiol2016.pdf) (16.05.2019)

<sup>6</sup> Nitraaditundliku ala laiendamise vajaduse otsuse aluseks põhja- ja pinnavee dünaamika uuringu korraldamine nitraaditundliku alaga piirnevatel põllumajandusaladel. (2013). Tallinn: Eesti Keskkonnauuringute Keskus OÜ. [http://seire.keskkonnainfo.ee/attachments/article/3138/NTA\\_laiendus\\_2013.pdf](http://seire.keskkonnainfo.ee/attachments/article/3138/NTA_laiendus_2013.pdf) (16.05.2019)

**Tabel 1. Hinnang keskkonnamõju olulisusele<sup>7</sup>**

| Mõjutatavad elemendid                         | Mõju suurus/intensiivsus | Mõjuala ulatus | Mõju ilmlemise tõenäosus | Mõju kestvus/sagedus | Mõju pöördumus (keskkonna võimekus taastuda mõjust) | Mõju koosmõju                                             | Koondhinnang olulise keskkonnamõju võimaliku tekke osas |
|-----------------------------------------------|--------------------------|----------------|--------------------------|----------------------|-----------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------|
|                                               |                          |                |                          |                      |                                                     |                                                           |                                                         |
| <b>Maa (maakasutus)*</b>                      | Madal negatiivne         | Keskmine       | Kõrge                    | Keskmine             | Keskmine                                            | Koosmõju, mis mõjutaks mõju suuruset/intensiivsust puudub | Olulist keskkonnamõju ei saad eeldada                   |
| <b>Pinnas</b>                                 | Madal negatiivne         | Madal          | Kõrge                    | Kõrge                | Madal                                               | Koosmõju puudub                                           | Olulist keskkonnamõju ei saad eeldada                   |
| <b>Vesi*</b>                                  | Madal negatiivne         | Keskmine       | Keskmine                 | Keskmine             | Keskmine                                            | Koosmõju, mis mõjutaks mõju suuruset/intensiivsust puudub | Olulist keskkonnamõju ei saad eeldada                   |
| <b>Välisõhk</b>                               | Madal negatiivne         | Keskmine       | Kõrge                    | Kõrge                | Kõrge                                               | Koosmõju puudub                                           | Olulist keskkonnamõju ei saad eeldada                   |
| <b>Kliima</b>                                 | Mõju puudub              | Mõju puudub    | Mõju puudub              | Mõju puudub          | Mõju puudub                                         | Koosmõju puudub                                           | Olulist keskkonnamõju ei saad eeldada                   |
| <b>Maastik ja looduslik mitmekesisus*</b>     | Madal positiivne         | Keskmine       | Keskmine                 | Keskmine             | Keskmine                                            | Koosmõju, mis mõjutaks mõju suuruset/intensiivsust puudub | Olulist keskkonnamõju ei saad eeldada                   |
| <b>Elanikkond (laiem sotsiaalne keskkond)</b> | Madal positiivne         | Madal          | Keskmine                 | Keskmine             | Kõrge                                               | Koosmõju, mis mõjutaks mõju suuruset/intensiivsust puudub | Olulist keskkonnamõju ei saad eeldada                   |
| <b>Inimese tervis*</b>                        | Mõju puudub              | Mõju puudub    | Mõju puudub              | Mõju puudub          | Mõju puudub                                         | Mõju puudub                                               | Olulist keskkonnamõju ei saa                            |

<sup>7</sup> Kasutatud osaliselt analoogiaid tööst – IMPERIA Project Report „Guidelines for the systematic impact significance assessment – The ARVI approach“. (2015). University of Jyväskylä. <https://www.jyu.fi/science/en/bioenv/research/natural-resources-and-environment/imperia-project/arvi-tool> (16.05.2019)

|                                   |             |             |             |             |             |                 |                                      |
|-----------------------------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-----------------|--------------------------------------|
|                                   |             |             |             |             |             |                 | eeldada                              |
| <b>Inimese heaolu ja vara*</b>    | Mõju puudub | Mõju puudub | Mõju puudub | Mõju puudub | Mõju puudub | Koosmõju puudub | Olulist keskkonnamõju ei saa eeldada |
| <b>Kultuuripärand*</b>            | Mõju puudub | Mõju puudub | Mõju puudub | Mõju puudub | Mõju puudub | Koosmõju puudub | Olulist keskkonnamõju ei saa eeldada |
| <b>Kaitstavad loodusobjektid*</b> | Mõju puudub | Mõju puudub | Mõju puudub | Mõju puudub | Mõju puudub | Koosmõju puudub | Olulist keskkonnamõju ei saa eeldada |
| <b>Natura 2000 alad*</b>          | Mõju puudub | Mõju puudub | Mõju puudub | Mõju puudub | Mõju puudub | Koosmõju puudub | Olulist keskkonnamõju ei saa eeldada |

\* - hinnang antud arvestades ka põldudele sõnniku laotamist

Oluline kumulatiivne mõju puudub. Piiriülest mõju ette näha ei ole.

Suurõnnetuste tekke võimalikkust ei saa eeldada, kuna käitis ja sellega seotud tegevused ei ületa kemikaaliseadusest tulenevalt künniskogust või alammäära. Alammäärad ja künniskogused on kehtestatud majandus- ja taristuministri 02.02.2016.a määrusega nr 10 „Kemikaali ohtlikkuse alammäär ja ohtliku kemikaali künniskoguse ning ettevõtte ohtlikkuse kategooria määramise kord“.

**Tabel 2. Põhjendused keskkonnamõju olulisuse hinnangutele**

| Mõjutatavad elemendid    | Mõju suurus/intensiivsus                                                        | Mõjuala ulatus                        | Mõju ilmnemise tõenäosus                            | Mõju kestvus/sagedus                                             | Mõju pöördumus (keskkonna võimekus taastuda mõjust)                                                                  | Mõju koosmõju                                                                                         | Koondhinnang olulise keskkonnamõju võimaliku tekke osas |
|--------------------------|---------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|-----------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------|
| <b>Maa (maakasutus)*</b> | Ca 15700 tonni vedelsõnniku laotamiseks kasutatakse ca 750 – 800 ha laotuspinda | Põllud kuni 10 km kaugusel käitisest. | Sõnniku laotamine toimub lühikeste laotusperioodide | Sõnniku laotamine toimub lühikeste laotusperioodide jooksul, aga | Mõju on pöörduv. Mõju on pöörduv, ca 5-10 aastaga võib muutuda ka põllumaa kõlvik metsamaaks. Käitise territooriumil | Piirkonnas ei asu sama suurusjärguga põllumajandusettevõtteid. Samu põllumassiiva erinevad ettevõtted | Olulist keskkonnamõju ei saa eeldada                    |

|               |                                                                                                                                                                                                                           |                                                      |                                                                     |                                                                                        |                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                |                                      |
|---------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|
|               | hajaasustusega piirkonnas, kaitstavaid kultuuri- ja loodusobjekte otseselt ja oluliselt mõjutamata. Kogu käitise eluea jooksul (võimalik, et aastakümneid) on maakasutus pigem monotoonne.                                |                                                      | jooksul, aga kogu käitise eluea jooksul (võimalik, et aastakümneid) | kogu käitise eluea jooksul (võimalik, et aastakümneid) on maakasutus pigem monotoonne. | maakasutuse muutmine eeldab ehitiste lammutamist.                                                                             | ühel ja samal aastal ei kasuta sõnniku laotamiseks. Koosmõju, mis mõjutaks oluliselt mõju suuruset/intensiivsust, puudub, kuna maade kõlvikuline struktuur on välja kujunenud ja suuri muutusi pole ette näha. |                                      |
| <b>Pinnas</b> | Mahutid, hoidlad ja laudad on lekkekindlad. Käitise sisesed põhilised teed on kõvakattega. Õnnetusjuhtumite tekke risk on madal. Karjatamist ei toimu. Pinnast mõjutavad käitise ehitised ja pikaajaline eksploatatsioon. | Vahetu käitise territoorium on alla 1 km raadiusega. | Kogu käitise eluea jooksul (võimalik, et aastakümneid)              | Kogu käitise eluea jooksul (võimalik, et aastakümneid)                                 | Ilma inimese abita võib pinnase taastumine ehitiste ja toorme/abimaterjalide võimalike lekete tagajärjedest olla pikaajaline. | Koosmõju puudub, kuna tootmisterritooriumit ei jagata teiste ettevõtetega.                                                                                                                                     | Olulist keskkonnamõju ei saa eeldada |
| <b>Vesi*</b>  | Sõnniku laotamine omab potentsiaali täiendava koormuse tekitamiseks. Toiteelementide                                                                                                                                      | Põllud kuni 10 km kaugusel käitisest.                | Sõnniku laotamine toimub lühikeste laotusperioodide jooksul,        | Sõnniku laotamine toimub lühikeste laotusperioodide jooksul, aga kogu käitise          | Mõju on pöörduv, kui käitise eluea jooksul täidetakse veekaitseenõudeid.                                                      | Piirkonnas ei asu sama suurusjärguga põllumajandusettevõtteid. Samu põllumassiiva erinevad ettevõtted ühel ja samal aastal ei                                                                                  | Olulist keskkonnamõju ei saa eeldada |

|                 |                                                                                                                        |                                                                                                                                    |                                                                      |                                                                      |                                                                               |                                                                                                                                                                                     |                                      |
|-----------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|
|                 | (N ja P) kogused jäävad õigusaktidega kehtestatud normide piiresse.                                                    |                                                                                                                                    | aga kogu käitise eluea jooksul (võimalik, et aastakümneid).          | eluea jooksul (võimalik, et aastakümneid).                           |                                                                               | kasutada sõnniku laotamiseks. Koosmõju, mis mõjutaks oluliselt mõju suuruset/intensiivsust, puudub. Maade kõlvikuline struktuur on välja kujunenud ja suuri muutusi pole ette näha. |                                      |
| <b>Välisõhk</b> | Kehtestatud piirväärtusi, ega sihtväärtusi ei ületata ning parima võimaliku tehnika abil minimeeritakse heitmeid õhku. | Käitisest lenduvad saasteained (sh. lõhn) võivad halvimat e hajumistingimuste korral mõjutada maa-ala kaugemal kui 1 km käitisest. | Käitis paiskab saasteaineid õhku kogu eluea jooksul.                 | Kogu käitise eluea jooksul (võimalik, et aastakümneid).              | Mõju on pöörduv. Käitise töö lõpetamisel saasteainete paiskamine lõpetatakse. | Saasteainete hajumiskiirkonnas ei asu sama suurusjärguga põllumajandusettevõtteid. Koosmõju puudub.                                                                                 | Olulist keskkonnamõju ei saa eeldada |
| <b>Kliima</b>   | Ei mõjuta kliimat, sh. koha mikrokliimat (nt. kuumasaarte teke jne.)                                                   | Ei mõjuta kliimat, sh. koha mikrokliimat (nt. kuumasaarte teke jne.)                                                               | Ei mõjuta kliimat, sh. koha mikrokliimat (nt. kuumasaarte teke jne.) | Ei mõjuta kliimat, sh. koha mikrokliimat (nt. kuumasaarte teke jne.) | Ei mõjuta kliimat, sh. koha mikrokliimat (nt. kuumasaarte teke jne.)          | Ei mõjuta kliimat, sh. koha mikrokliimat (nt. kuumasaarte teke jne.). Piirkonnas ei asu sama suurusjärguga põllumajandusettevõtteid.                                                | Olulist keskkonnamõju ei saa eeldada |

|                                               |                                                                                                                                                                                       |                                                                    |                                                                     |                                                                                        |                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                             |                                      |
|-----------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|
| <b>Maastik ja looduslik mitmekesisus*</b>     | Põllumajandusm aastik loob juurde erinevaid koosluseid ja toitumisalasid. Samas suure ulatusega ja pikaajalise kestvusega monokultuurid võivad loodusliku mitmekesisust vähendada.    | Põllud kuni 10 km kaugusel käitisest                               | Põllumassive kasutatakse igal aastal, aga toimub viljavaheldus jne. | Kogu käitise eluea jooksul (võimalik, et aastakümneid) on maakasutus pigem monotoonne. | Mõju on pöörduv, ca 5-10 aastaga võib muutuda ka maa kõlvik metsamaaks.                                   | Piirkonnas ei asu sama suurusjärguga põllumajandusettevõtteid, kuid maastiku ja loodusliku mitmekesisust mõjutavad kõik piirkonna põllumajanduslikud maad kokku. St. esineb koosmõju, aga mitte selline, mis mõjutaks oluliselt mõju suurust/intensiivsust. | Olulist keskkonnamõju ei saa eeldada |
| <b>Elanikkond (laiem sotsiaalne keskkond)</b> | Tekivad juurde uued töökohad. Tänu inimeste suuremale liikumisele piirkonnas omab potentsiaalselt positiivset mõju kuritegevuse vähenemisele.                                         | Käitis ise ja ka enamuse põlde asub väga hajaasustatud piirkonnas. | Käitis võib töötada aastakümneid.                                   | Kogu käitise eluea jooksul (võimalik, et aastakümneid).                                | Mõju on pöörduv. Käitise sulgemisel kaovad sellega seotud töökohad ja võib väheneda piirkonna turvalisus. | Piirkonnas ei asu sama suurusjärguga põllumajandusettevõtteid. Sellist koosmõju (väiksemate põllumajandusettevõtete koos), mis muudaks mõju suurust/intensiivsust, ei ole alust eeldada.                                                                    | Olulist keskkonnamõju ei saa eeldada |
| <b>Inimese tervis*</b>                        | Mõju puudub - inimese tervisele ohtlikes kontsentratsioonides saasteaineid välisõhku ei väljutata. Võimalik tervisemõju joogivee kaudu on minimeeritud veekaitsemeetmete järgimisega. | -                                                                  | -                                                                   | -                                                                                      | -                                                                                                         | Piirkonnas ei asu sama suurusjärguga põllumajandusettevõtteid. Sellist koosmõju (väiksemate põllumajandusettevõtete koos), mis muudaks mõju suurust/intensiivsust, ei ole alust eeldada.                                                                    | Olulist keskkonnamõju ei saa eeldada |

|                                   |                                                                                                                                                                 |   |   |   |   |                                                                                                                                                                                           |                                      |
|-----------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|---|---|---|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|
|                                   | Normatiive ületavat müra ja vibratsiooni ei saa eeldada.                                                                                                        |   |   |   |   |                                                                                                                                                                                           |                                      |
| <b>Inimese heaolu ja vara*</b>    | Mõju puudub - lähimad elamud asuvad käitisest piisavalt kaugel (ca. 1,2 km käitise saasteallikatest)                                                            | - | - | - | - | Piirkonnas ei asu sama suurusjärguga põllumajandusettevõtt eid. Sellist koosmõju (väiksemate põllumajandusettevõtete koos), mis muudaks mõju suurust/intensiivsust, ei ole alust eeldada. | Olulist keskkonnamõju ei saa eeldada |
| <b>Kultuuripärand*</b>            | Käitise vahetu tegevus, ega sõnniku laotamine, ei kahjusta kultuuripärandit.                                                                                    | - | - | - | - | Piirkonnas ei asu sama suurusjärguga põllumajandusettevõtt eid. Sellist koosmõju (väiksemate põllumajandusettevõtete koos), mis muudaks mõju suurust/intensiivsust, ei ole alust eeldada. | Olulist keskkonnamõju ei saa eeldada |
| <b>Kaitstavad loodusobjektid*</b> | Mõju puudub - käitise vahetu tegevus, ega sõnniku laotamine, ei kahjusta kaitstavaid loodusobjekte (sh. tootmisterritooriumil asuvat kaitsealust liiki – valge- | - | - | - | - | Piirkonnas ei asu sama suurusjärguga põllumajandusettevõtt eid. Sellist koosmõju (väiksemate põllumajandusettevõtete koos), mis muudaks mõju suurust/intensiivsust, ei ole alust eeldada. | Olulist keskkonnamõju ei saa eeldada |

|                          |                                                                                    |   |   |   |   |                                                                                                                            |                                      |
|--------------------------|------------------------------------------------------------------------------------|---|---|---|---|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|
|                          | toonekurg.                                                                         |   |   |   |   |                                                                                                                            |                                      |
| <b>Natura 2000 alad*</b> | Käitise vahetu tegevuse ega sõnniku laotamise mõjuala ei ulatu Natura 2000 aladele | - | - | - | - | Võimaliku koosmõju ulatumine Natura 2000 alale ei ole tuvastatav, ka võimalikus koosmõjus teiste põllumajandusettevõttega. | Olulist keskkonnamõju ei saa eeldada |

\* - hinnang antud arvestades ka põldudele sõnniku laotamist

#### 1.4. Eelhinnangu järeldus (määruse nr 31 § 5)

Keskkonnaameti hinnangul ei saa eeldada kavandatava tegevuse puhul olulise keskkonnamõju tekkimist, kuna:

1. Mõjud (nii positiivsed, kui ka negatiivsed) puuduvad kliima, inimese tervise, inimese heaolu (sh. vara), kultuuripärandi, kaitstavate loodusobjektide ja Natura 2000 alade valdkondades.
2. Suurõnnetuste või katastroofide riski/ohtu ei eksisteeri.
3. Oluline kumulatiivne mõju puudub ja riigipiiri ülest mõju ette näha ei ole.
4. Maastiku ja loodusliku mitmekesisuse ning elanikkonna (laiem sotsiaalne keskkond) suhtes eksisteerivad madala suuruse/intensiivsusega positiivsed mõjud.
5. Maa (maakasutus), pinnase, vee ja välisõhu suhtes eksisteerivad madala suuruse/intensiivsusega negatiivsed mõjud.

KeHJS § 11 lg 8<sup>1</sup> kohaselt KMH algatamata jätmise otsus peab muu hulgas sisaldama asjakohaseid KeHJS § 6<sup>1</sup> lg 1 p 6 alusel esitatud kavandatava tegevuse erisusi või keskkonnameetmeid muidu ilmnedava või olulise ebasoodsa keskkonnamõju vältimiseks või ennetamiseks. Määruse nr 31 § 5 lg 2 järgi, kui eelhinnangu järelduseks on kavandatava tegevuse KMH algatamata jätmine, esitatakse eelhinnangus põhjendatud juhul ettepanekud vajalikeks keskkonnameetmeteks.

KeHJS § 3<sup>3</sup> lg 1 järgi keskkonnameetmed on kavandatava tegevuse elluviimisega kaasneva ebasoodsa keskkonnamõju ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise ning põhjendatud juhul heastamise meetmed. Keskkonnameetmete hulka arvatakse ka keskkonnaseire. KeHJS § 3<sup>3</sup> lg 2 kohaselt peavad keskkonnameetmed, sealhulgas keskkonnaseirega jälgitavate näitajate liik ja seire kestus, olema proportsionaalsed kavandatava tegevuse iseloomu, asukoha ja mahuga ning eeldatavalt avalduva keskkonnamõjuga. Keskkonnaseire määramisel ja tegemisel arvestatakse olemasoleva keskkonnaseirega.

Loa taotleja ei ole KeHJS § 6<sup>1</sup> lg 1 p 6 alusel esitatud Keskkonnaametile teavet kavandatava tegevuse erisuste või võetavate keskkonnameetmete kohta, millega loa taotleja kavandab vältida või ennetada muidu ilmnedä võivat olulist ebasoodsat keskkonnamõju.

Lähtudes eelhinnangu tulemustest ning KeHJS § 6<sup>1</sup> lg 1 p 6 kohasest teabest, kompleksloa taotluse menetlemisel arvestada järgmiste keskkonnameetmetega:

1. määrata kompleksloas käitise põhised nõuded või rõhutada õigusaktides toodud nõuete täitmise olulisust omaseire ja keskkonnajuhtimissüsteemi elementide parendamise meetmete seadmisega, et maa (maakasutus), pinnase, vee ja välisõhu valdkonnas eksisteerivaid madala suuruse/intensiivsusega negatiivseid mõjusid vähemalt samal tasemel hoida (vältida negatiivse mõju suurenemist).

## II. MENETLUSOSALISTE ÄRAKUULAMINE

Lähtudes KeHJS § 11 lg 2<sup>2</sup> haldusmenetluse seaduse § 40 lõikest 2 esitas (registreeritud Keskkonnaameti keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS xx.xx.2019 nr DM-xxxxxxx-x) Keskkonnaamet käesoleva eelhinnangu ja KMH algatamata jätmise otsuse eelnõu käitajale ja teistele menetlusosalistele seisukohavõtuks.

## III. OTSUSTUS

Lähtudes eelnevast ning tuginedes keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 3 lg 1 p-le 1 ja 2, § 6 lg 2 p-le 1 ja lg-le 4, § 6<sup>1</sup> lg-tele 1, 3 ja 5, § 9, § 11 lg-tele 2, 2<sup>2</sup>, 2<sup>3</sup>, 4, 8 ja 8<sup>1</sup>, tööstusheite seaduse §-le 27, haldusmenetluse seaduse § 40 lg-le 2, Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnang, täpsustatud loetelu“ § 1 lg-le 1 ja § 9 p-le 9<sup>1</sup> ja 9<sup>2</sup>, keskkonnaministri 16.08.2017 määrusele nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded“ ning tuginedes Keskkonnaameti peadirektori 15.08.2016 käskkirja nr 1-1/16/306 „Osakondade põhimääruste kinnitamine“ lisa 1 punktidega 2.3.1, 2.3.3 ja 3.9.4 **otsustan:**

1. Jätta algatamata keskkonnamõju hindamine OÜ Tõntso Agro Tõntso veisefarmi kompleksloa taotluse menetluse raames, kuna kavandatava tegevusega ei kaasne olulist keskkonnamõju.
2. OÜ Tõntso Agro Tõntso veisefarmi kompleksloa taotluse menetlemisel arvestada muuhulgas järgmiste keskkonnameetmetega:
  - 2.1. määrata kompleksloas käitise põhised nõuded või rõhutada õigusaktides toodud nõuete täitmise olulisust omaseire ja keskkonnajuhtimissüsteemi elementide parendamise meetmete seadmisega, et maa (maakasutus), pinnase, vee ja välisõhu valdkonnas eksisteerivaid madala suuruse/intensiivsusega negatiivseid mõjusid vähemalt samal tasemel hoida (vältida negatiivse mõju suurenemist).

3. Täiendavad keskkonnauuringud ei ole vajalikud.

Keskkonnaamet teavitab KeHJS § 12 lg 1<sup>1</sup> p 1 kohaselt käesolevast KMH algatamata jätmise otsuse tegemisest 14 päeva jooksul ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ning puudutatud isikuid ja teisi menetlusosalisi eraldi kirjaga.

Lugupidamisega

*(allkirjastatud digitaalselt)*

Emma Krikova  
juhataja  
kompleksloabüroo

Teadmiseks: Are Habicht, Ivo Muru, OÜ Dammix Mets, Osaühing Valga Puu, Södra Metsad OÜ, Vello Juhanson, Mati Tekkel, Virve Kokamägi, osaühing MENTOR AGRO, OÜ TSENTRUM AGRO, Tõrva Vallavalitsus.

Maikel Daniel 680 7902  
maikel.daniel@keskkonnaamet.ee